

Familie van der Sluis: Scharn 7 (Wethouder van Caldenborglaan 72)

HIER WOONDE

SIMON VAN DER SLUIS

GEB. 1904

VERMOORD 1.8.1943

AUSCHWITZ

HIER WOONDE

DINA VAN DER SLUIS-HARTOGS

GEB. 1910

VERMOORD 26.2.1943

AUSCHWITZ

HIER WOONDE

EDDY VAN DER SLUIS

GEB. 1930

VERMOORD 27.2.1943

AUSCHWITZ

HIER WOONDE

HETTY VAN DER SLUIS

GEB. 1934

VERMOORD 27.2.1943

AUSCHWITZ

Simon van der Sluis, een jongere broer van de opa van Gideon van der Sluis, de achterneef die voor de ceremonie vanuit Jeruzalem naar Maastricht is gekomen en hier het woord zal voeren, werd op 5 Februari 1904 in 's-Hertogenbosch geboren. Hij was de zoon van Emmanuel van der Sluis en Elisabeth de Winter. Simon trouwde op 17 December 1929 in Oss met Diena Hartogs. Zijn beroep was handelsreiziger. Hij kwam met zijn gezin naar Maastricht/Heer op 8 augustus 1938 waar zij gingen wonen aan Scharn 7.

Diena Hartogs, werd op 2 December 1910 in Esbjerg te Denemarken geboren. Zij was de dochter van Leo Hartogs en Hustow Hedwig Koopmann. Leo heette oorspronkelijk Levi en was personeelschef bij de vleesverwerkingsindustrie Zwanenburg in Oss. Hij werd met een van de laatste transporten (trein 99) op 31 juli 1944 gedeporteerd naar Bergen Belsen waar hij op 15 maart 1945 is vermoord. Voor hem is in 2011 een struikelsteentje in Oss geplaatst aan de Spoorlaan 80. <http://struikelstenenoss.blogspot.com/p/reeds-aangebrachte-struikelstenen-in-oss.html>

Simon en Dina kregen twee kinderen: Eddy en Hetty.

Eddy werd geboren op 25 Oktober 1930 in Oss. Zij voornamen voluit waren Emmanuel Leo, vernoemd naar de voornamen van zijn beide grootvaders.

Hetty werd geboren op 24 September 1934 in het Limburgse Beek. Haar officiële voornaam was Hedwig vernoemd naar haar grootmoeder.

Alle vier gezinsleden bezaten de Nederlandse Nationaliteit en bij kerkelijke gezindte staat zowel NI (Nederlands Israëlietisch) als J (Joods).

Op 12 Februari 1943 werd de familie gearresteerd en op dinsdag 23 februari 1943 vanuit Westerbork naar Auschwitz gedeporteerd. Dit was het 51ste transport. Een trein met 1101 personen. Direct na aankomst op 26 februari werd de moeder Dina vermoord terwijl beide kinderen Eddy en Hetty de volgende dag op 27 februari zijn vermoord. Vader Simon heeft nog bijna een half jaar in Auschwitz geleefd voor ook hij werd vermoord op 1 augustus 1943.

Anne en Lieve Hayen hebben in mei 2020 hun vader en tante naar hun herinneringen gevraagd en deze verzameld.

Vader Roeland Hayen, indertijd buurjongetje van nog geen vier jaar oud, aan het woord:

Herinner me, dat ik op een ochtend naar Hetty liep, maar er was niemand thuis. Onprettige sfeer. Weer thuis gekomen vertelde ik daar niemand thuis was. Ze waren blijkbaar verrast, dat ik het ontdekt had. Er ontstond een heel geroezemoes wat ik niet begreep. Mama met Tonny? en/of Liza? Mama vertelde, dat ze met vakantie waren. De projector van Eddy stond thuis en die moest ik dan bewaren totdat ze terug van vakantie waren. We verhuisden naar Gronsveld, mijn interesse was de projector beschermen, die op mijn nieuwe slaapkamer in de kast terecht kwam. 'Het drama van de familie Van der Sluis werd mij pas bekend, toen ik ouder dan 15 jaar was.

De herinnering van tante Tony Habets-Jongen, indertijd buurmeisje, is de volgende:

" Midden jaren dertig van de vorige eeuw werd er aan de zuidkant van Maastricht een nieuwe wijk gebouwd, die Scharn genoemd werd. Na de scheiding van mijn ouders gingen wij (drie meisjes) met onze moeder vanuit de binnenstad wonen op Scharn no 11. Dat was in 1936. Ik was 8 jaar.

Op nr.9 woonde de fam. Sniekers, afkomstig uit Haarlem. Op nr 13 woonde de fam. de Caluwe die uit Schiedam kwamen en op nr 7 kwam de joodse familie van de Sluis wonen.

Vader van der Sluis werkte bij Organon in Oss. Met deze drie familie's hadden wij een goed burenccontact. Eddy en Hetty waren de twee kinderen van der Sluis. Ze zaten op andere scholen dan wij. Eddy ging buiten schooltijd veel om met de twee buurjongens van zijn leeftijd: Victor Sniekers en Frans de Caluwe. Mijn 1 jaar jongere zusje Irene sloot zich daar graag bij aan. Zij beschouwde Eddy als haar vriendje. Ze speelden hele middagen Monopoly. Eddy heeft haar dat spel ook in bewaring gegeven (ik denk met het oog op onderduiken).

Eddy was een openhartige jongen, die ook wel eens sprak over zijn geloof en zijn toekomst. Zijn jongere zusje Hetty bleef meer thuis bij haar moeder. Ze had suikerziekte en had regelmatig medicijnen nodig. Dat was ook de reden dat ze niet konden onderduiken of het in elk geval steeds uitstelden. Er kwamen ook

regelmatig andere joodse familie's op bezoek o.a. iemand van de joodse raad.

De joden mochten na acht uur ook niet meer naar buiten. Eddy hield zich daar aan. Wij voelden dan ook een beetje angst bij hem. Hadden wij kinderen hem maar ergens verstopt, heb ik later vaak gedacht.

Op een nacht in Februari 1943 werd ik door mijn moeder wakker gemaakt (Irene zat toen op kostschool). Er stond een overvalwagen bij van der Sluis voor de deur. Het was zo, n oude vrachtwagen met laadklep. Achter die laadklep stonden al heel wat mensen waarvan ik enkele joodse mensen vanuit de buurt herkende. De fam. van der Sluis kreeg (ik geloof) 1 uur om in te pakken. Wij stonden, erg geschrokken met enkele burens op straat om afscheid te nemen. Ik was een jaar of 14 en heb hartstochtelijk staan huilen. We hebben ze nooit meer gezien.

Ik heb er jarenlang niet over kunnen praten. Het was te emotioneel. Wij zijn zelf later in dat jaar verhuisd. Een jaar of dertig geleden hebben wij met onze leesclub o.a. ook een bezoek aan kamp Westerbork gebracht. Ik heb toen inlichtingen gevraagd en mocht met een zeer beschaafde joodse heer mee naar het archief. Daar heeft hij mij kunnen laten zien wat er gebeurd is. Een dag na aankomst in Westerbork, zijn Simon, Dinah en hun twee kinderen, Eddy en Hetty al doorgestuurd naar een concentratiekamp. Moeder en kinderen gingen dezelfde dag naar de gaskamer. Vader moest in de mijnen gaan werken en naar ik begrepen heb is daar aan typhus overleden. Ik kan nu alleen nog maar zeggen: Eddy, Hetty en hun ouders zijn nooit uit mijn gedachten geweest en ook mijn overleden zusje Irene had Eddy altijd in haar hart."

Erik van Rijsselt heeft onderzoek verricht in de politie archieven en brengt daaruit nu enkele bevindingen – waaronder uit het proces verbaal met de politieagent en tevens NSBer en SSer Jos Blokker - naar voren:

Bij de 1^e Joodse deportatie stond de familie niet op de lijst om zich te melden in de school aan de Professor Pieter Willemsstraat.

Op de laatst opgemaakte lijst van 10 april 1943 door de Joodsche Raad voor Amsterdam, provinciaal bureau Limburg komt het gezin ook niet voor. Ik weet niet of de gemeente Heer en Amby zelf een vertegenwoordigende Joodsche Raad hebben gehad.

Hetgeen wij weten uit de gemeente Heer is dat de hoofdwachtmeester van Staatspolitie de NSB'er Jos Blokker en lid van de Germaansche SS persoonlijk de gezinnen thuis arresteerde en overbracht naar het Huis van Bewaring in Maastricht. Daar werden ze de volgende dag in groepen van maximaal zeven personen overgebracht naar Kamp Vught of Kamp Westerbork.

Uit het dossier van Blokker blijkt dat zijn buurvrouw de onderwijzeres Hendrika Vinckx een verklaring heeft afgelegd tegen Blokker waarin de passage staat:

'[...] Ook heeft hij mij eens gezegd een jood, genaamd van der Sluis op te hebben laten halen. Deze zou gewoond hebben te Scharn naast de woning van den lateren Burgemeester Kamm.' ⁱ

In het dossier van Blokker zit ook een naoorlogse verklaring van Isaac Sarluis, koopman in textiel en wonende aan de Akersteenweg 118. Hij verklaarde o.a.:

'[...] Van een jood, wiens naam ik mij momenteel niet herinner, heb ik gedurende de bezetting hooren zeggen, dat Blokker van den jood genaamd van der Sluis, wonende te Scharn, vaker geld en goederen heeft gekregen. Die jood moet deze giften gedaan hebben om van deportatie gevrijwaard te blijven. Het is mij voorts bekend, dat van der Sluis op een woensdagmorgen met zijn gezin wou onderduiken, doch dat dit gezin in den daaraan voorafgaande nacht door de S.D. werd opgepikt, terwijl die nacht geen andere joden werden aangehouden. Ik vermoed stellig, dat Blokker na deze familie te hebben uitgezogen, het voornemen van hun vlucht aan de S.D. heeft medegedeeld. Door de verstandhouding en contact dat er tusschen de joden bestond, is mij bekend, dat Blokker de joden op groote schaal heeft uitgezogen. Daarbij was hij een erge jodenhater en liet zich dienovereenkomstig uit.'

Door de verhorende verbalisant werd in hetzelfde proces-verbaal een aantekening gemaakt:

'[...] Aanteekening verbalisant: van de familie van der Sluis, bestaande uit man, vrouw en twee kinderen, is tot op heden niemand van deportatie teruggekeerd. Blijkens bevolkingsregister te Heer is deze familie op 8 maart 1943 voor vertrek naar Duitschland afgeschreven.' ⁱⁱ

ⁱ RHCLGAM Gemeentepolitie 20108B1946 dossier 172PV100 pagina 3

ⁱⁱ RHCLGAM Gemeentepolitie 20108B1946 dossier 172PV100 pagina 10